

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Цивільного процесуального
кодексу України щодо уніфікації процесів»
*(реєстр. № 9306-1 від 31.05.2023 р.)**

Законопроектом передбачено внесення змін та доповнень до Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України), що спрямовані на запровадження в цивільному процесі стандарту «вірогідність доказів», а також можливості витребувати судом групи однотипних доказів (без зазначення індивідуальних ознак кожного документа, що витребується). Зокрема, в обґрунтуванні необхідності запровадження стандарту «вірогідність доказів» наголошується на тому факті, що в 2019 році цей стандарт знайшов своє втілення в Господарському процесуальному кодексі України (далі – ГПК України) та був апробований в господарському процесі, що підтверджується відповідною судовою практикою, а саме постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 04.10.2022 року у справі № 753/13347/20, в якій зазначено: «В ЦПК України відсутня норма, яка б надавала суду більш широку дискрецію у таких випадках вирішити справу з урахуванням найбільш вірогідних доказів, що фактично призводить до створення умов для несталої судової практики та сприяє порушенню прав учасників правовідносин, а відтак зазначена обставина являє собою прогалину в законодавстві, оскільки фактично позбавляє учасників судового розгляду [можливості] застосувати правову конструкцію «вірогідність доказів» на рівні з іншими нормами ЦПК України. У цій справі є можливість вирішити спір, застосувавши статтю 79 ГПК України».

Необхідність запровадження стандарту «вірогідність доказів» обґрунтовується також посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, юрисдикція якого поширюється на всі питання тлумачення і застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (пункт 1 статті 32 Конвенції). Так, зокрема, у рішенні від 23.08.2016 р. у справі «Дж. К. та інші проти Швеції» («J.K. AND OTHERS v. SWEDEN») Суд наголошує, що «у країнах загального права у кримінальних справах діє стандарт доказування «поза розумним сумнівом» («beyond reasonable doubt»). Натомість, у цивільних справах закон не вимагає такого високого стандарту; скоріше цивільна справа повинна бути вирішена з урахуванням «балансу вірогідностей». ... Суд повинен вирішити, чи є вірогідність того, що на підставі наданих доказів, а також правдивості тверджень заявника вимога цього заявника заслуговує довіри».

Законопроект є альтернативним до проекту Закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України щодо уніфікації процесів» (реєстр. № 9306 від 17.05.2023). Відмінність цього законопроекту від проекту № 9306 полягає у відсутності в ньому положень щодо внесення змін до ГПК України, а також до статей 223 та 257 ЦПК України.

Законопроект не суперечить Конституції України та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також відповідає практиці Європейського суду з прав людини.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*